

Forfatter: Heiberg, Johanne Luise

Titel: 1. Del : 1812-42

Citation: Heiberg, Johanne Luise: "1. Del : 1812-42", i Heiberg, Johanne Luise: *1. Del : 1812-42*, udg. af AAGE FRIIS ; ELISABETH HUDE ; ROBERT NEIENDAM ; JUST RAHBEK , 1944, s. 16. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-heibfr05val-shoot-idm139983404938096.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: 1. Del : 1812-42

DANSESKOLEN.

Mine Forældre flyttede atter fra Sted til Sted for at søge Lykken, der lod til rent at have slaaet Haanden af dem. Ved et Tilfælde kom en fattig Jødepige i vort Hjem. Lykken havde vendt hende Ryggen ligesom os, og mine Forældre, som knap havde Brødet til deres egne Børn, delte det dog med den stakkels Pige, som til Gjengjæld gjorde den Nytte, hun kunde, i Huset. Samme Pige var en Datter af den i sin Tid berømte Jøde, som i et halvt Aarhundrede sad og sang under det store Træ i Dyrehaven og ved sine comiske Viser var Alverden bekendt under Navn af "*Jøden under Træet*". Han er ofte bleven besunget af Digterne og gik over i Litteraturen under denne Benævnelse. Han var yderst eiendommelig og havde et afgjort Talent til at foredrage slige comiske Sange, som han da ledsagede med det pudsige Minespil; saa snart han slog Accorden paa sin Cither, strømmede Mængden altid sammen om ham og kom snart i en ustandselig Latter. Datteren havde arvet Noget af hans musikalske Talent; hun sang med en smuk Stemme og med et sjælfuldt Udtryk Arier og Duetter næsten af alle Operaer. Hun var god og tjenstagtig mod os stakkels Børn, som i det travle, fattige Hus gik for Lud og koldt Vand. Hun indstuderede nu til sin og vor Glæde Duetter og Arier med min Søster Amalie og mig. Vi dansede ofte for hende, hun sang dertil og glædede sig over vore Fremskridt, som om vi havde kunnet være hendes egne Børn. Denne Pige fattede først den Idee, at vi burde gaa til Theatret. Hun talte ofte derom med mine Forældre, men min Fader sagde da, "at han før vilde dreie Halsen om paa os." Desuagtet gik hun en Dag uden videre op med os til den daværende Solodanser Dahlén og spurgte, om han vilde antage os to Smaapiger til Dansen ved det kongelige Theater. Efter at han havde betragtet os nøie, bestilte han os til paa en bestemt Dag at møde ved Hoftheatret (hvor Danseskolen dengang var), for at vi med en Del andre Børn, der havde meldt sig, kunde lade os prøve, om vi vare skikkede til denne Lykke. Dagen kom, og med Skjælven og Bæven indfandt vi os, ubeskriveligt undselige og ængstelige - jeg især - thi min Søster var et livsglad Barn, der ikke saa let lod sig forknytte.

Imellem de mange theatralske Kunster, vi alt havde erhvervet os, var ogsaa en saakaldet Æggedans, som bestod i at danse mellem syv Æg, lagte i en vis Form paa Gulvet. At danse mellem disse uden at se ned og uden at berøre dem med Foden det var Opgaven. Denne Dans udførte vi med stor Virtuositet, dengang Turen kom til os; til stor Moro for Dahlén og hele Forsamlingen, der brast i Latter den ene Gang efter den anden. Jeg havde Møie med at tilbageholde mine Taarer, thi jeg havde en Følelse af, at vi vare tilbedste. Dahlén bemærkede dette, trøstede mig og sagde, "vi skulde ikke være saa forknytte, det var meget godt, og vi vare Begge antagne." Vi gik da hjem og fortalte, at vi Begge vare antagne ved det kongelige Theater. Min Faders Betænkeligheder vare forbi, og en Forfængeligheds Følelse traadte i Stedet. Men min Angest over at have været til Latter forlod mig ikke hele Dagen og det meste af Natten. Min Søster var dengang henvendt syv Aar, jeg otte.

Mine Forældres Stilling forværredes mere og mere. Deres Indkomster strakte med Møie til Livets Fornødenheder, og deres Fattigdom udtalte sig naturligvis i vore Klæder og i vor Mangel paa alt det, som forvænte kjøbenhavnske Børn anse for uundværligt. Vi kom paa Danseskolen i vor simple og intet mindre end zirlige Dragt til stor Forfærdelse for de andre Smaapiger, der alle i hvert Fald i Sammenligning med os vare et Slags Stadsdamer. "Hvad er det for To?" udbrøde derfor de Andre, "hvorledes er det, de se ud?" De rykkede langt fra os og vilde ikke have med os at gjøre. En dyb Smerte, der grænsede til Fortvivelse, greb mig. Min Søster, der havde lige det modsatte Temperament, lo ad mig og sagde: "Hvad vil du bryde dig om det, din Tosse? Ville de ikke omgaas med os, saa lad dem lade det være." Ved min Hjemkomst fortalte jeg, hvilken Haan vi havde været udsat for paa Grund af vor simple Klædedragt. Men her fik jeg ingen Trøst. Min Moder sagde, at vi vare fattige Børn, der ikke kunde gaa klædte som Prinsesser; at det ikke var en Skam at være fattig, o. s. v. Men jeg gik hele Dagen med Taarer i Øinene, som Ingen lagde Mærke til. Om Aftenen græd jeg mig i Søvn med en stille Hulken, idet jeg i mit stille Sind forundrede mig over, at min Søster den hele Dag havde været mere oprømt end nogensinde og øvet sig paa at gjøre det ene Hop efter det andet, som hun havde set de ældre Børn gjøre paa Danseskolen, mens hun med sin klare Stemme sang dertil i vilden Sky. Næste Morgen begyndte mine Lidelser forfra; thi vi gik hver Morgen paa Danseskolen. I Aalborg, hvorfra vi nylig vare komne, 18 var det dengang almindeligt, at alle Børn sagde "han" og "hun" til hinanden, og denne jyske Skik havde vi endnu ikke aflagt. Den første Dag havde vi ikke synderligt aabnet Munden, men da de kjøbenhavnske Børn til deres Rædsel hørte, at vi sagde hun til hinanden, og min Søster endogsaa tiltalte en af dem med dette ulykkelige Ord - reiste der sig en formelig Storm imod os, og vi bleve forhaanede, bespottede og skyede som to stygge Trolde, der havde fordristet sig til at trænge ind i denne Samling af Sylphider. Saa snart jeg begreb, hvori vor Brøde bestod, kom dette Ord aldrig over mine Læber. Vanskeligere var det at faa min Søster afvænt dermed, thi da hun ikke tog sig Sagen saa nær som jeg, fremturede hun til min Sorg i denne for de andre Børn utilgivelige Feil. Det var ogsaa lettere for mig at vogte mig - hertil kom min Taushed mig til Hjælp - men hos hende lod det muntre Sind Tungen løbe med en Hurtighed, som gjorde det umuligt for hende at tænke, forinden hun talte. Dog dette var ikke den eneste Anstødssten. Det Danske, som vi dagligt hørte af vore tyskfødte Forældre, var saare feilfuldt; dette forkerte, halvtyske, halvjyske Sprog havde forplantet sig til os, og var nu ideligt Gjenstand for de andre Børns Latter og Spot. Vi aabnede derfor aldrig Munden, uden at det Kaudervelske, vi fremførte, gav Anledning til Vrængen

af de Andre, der forundrede spurgte, hvad det var for et Sprog, vi talte. Og mangen plat Vittighed fulgte nu herpaa. Dette tror jeg var fra Begyndelsen af Grunden til min ualmindelige Taushed. Jeg lyttede nu med Opmærksomhed til de Andres Udtale, gjentog den i Stilhed for mig selv og rettede min Søster, saa godt jeg kunde. Dette hjalp imidlertid ikke stort, da den hele Sag ikke laa hende synderligt paa Hjerte. For mig stod det som et uopnaaeligt Ideal at kunne hæve mig til de andre Smaapiger i Et og Alt.

Paa Danseskolen vare alle Børnene opstillede i flere Rækker foran Læreren ligesom Klasser i en Skole. De bedste i den forreste Række nærmest Læreren, og dernæst Række for Række, de, der vare længst tilbage i Kunsten, bagest. Min Søster og jeg begyndte naturligvis med at blive placerede bagest, men meget hurtigt blev jeg trukket længer og længer frem, indtil jeg stod i den forønskede forreste Række, medens min stakkels Søster beholdt sin ydmyge Plads. Hun tog sig heller ikke dette videre nær, men glædede sig kjærligt over min Lykke og var lige glad. En af de bedste Elever var Andrea, der senere blev en bekjendt, yndet Danserinde. Hun var, især som ung Pige, meget smuk og havde et afgjort Talent. I Klæder var hun en af de finest holdte Piger, havde alle Slags Luxus, men følte ogsaa sin Overlegenhed baade i det Ene og det Andet. Denne stolte lille Pige kom jeg nu til at staa ved Siden af og følte med dyb Ydmyghed den Ære, der vederfores mig. Hun dominerede mig ganske og lod mig føle sin Overlegenhed, 19 hvor det var hende muligt; hvilket jeg fandt i sin Orden, og var usigelig glad, naar hun viste sig nogenlunde venlig imod mig. Med stor Begjærighed betragtede min Søster og jeg Balletprøverne; det var jo en helt ny Verden, der blev oprullet for os. Naar vi da kom hjem, spillede vi hele Balletten til stor Glæde for vore Forældre, især for min Fader, der var henrykt over disse Præstationer.